

АТРАКТИВНО ПОДНАСЯНЕ НА ТЕОРИЯТА

Марийка Димитрова, Нели Пейчева.

Textlinguistik und Pragmalinguistik: Ein Lehr- und Arbeitsbuch.

Велико Търново, Университетско издателство

„Св. св. Кирил и Методий“, 2013, 319 с.

Антоанета Димитрова
Шуменски университет

Учебникът „Textlinguistik und Pragmalinguistik: Ein Lehr- und Arbeitsbuch“, дело на Марийка Димитрова и Нели Пейчева, включва редица възлови теми в областите на две сравнително нови езиковедски дисциплини – текстолингвистика (лингвистика на текста) и прагмalingвистика (лингвистична прагматика). Ето защо неговата актуалност и значимост за българската германистика са безспорни.

Учебникът, отличаващ се с превзходен немски език и издържан научен стил, представлява изключително ценен помощник за преподаватели в сферата на германистичната лингвистика, за студенти германисти, а също така и за студенти от специалности, в които се изучава немски език като първи или втори чужд език.

Освен оригиналният интердисциплинарен подход при структурирането на учебника заслужава внимание акцентуването върху *текста* като езиков и културен конструкт, както и върху необходимите *текстови компетенции* за съставяне на различни видове текст при използване на подходящи текстуиращи механизми.

Стройната и изключително сполучлива в тематично отношение структура на учебника обхваща две основни части – текстолингвистика и прагматическа лингвистика, библиография и терминологичен речник.

Първата основна част, посветена на текстолингвистиката (с. 13 – 191), след запознаването с възникването, етапите на развитие, предметната област, целите и задачите на тази лингвистична дисциплина, въвежда в различни схващания за текста според нейните две основни направления, а именно: системноезиковото направление с оглед на граматика и семантика на текста и комуникативно-функционалното направление с оглед на прагматически, психологически и когнитивни подходи.

Разгледани са основни понятия като *структура на текст*, *текстова тема*, *критерии за текстуалност*, представена е взаимовръзката между *текст* и *изречение* и между *текст* и *дискурс*, както и типовете тематична прогресия и различни текстуиращи механизми в кохезията на текста.

Особено внимание е отделено на *текстовия жанр*, при което за отбелязване е прагматичният подход при представянето на различни текстови жанрове с тяхната комуникативна функция в различни ниши на публичното пространство (медиен, икономически, юридически и научен дискурс), както и в интернет-пространството.

Втората основна част, посветена на прагмалингвистиката (с. 193 – 286), изхождайки от фундаменталното понятие *прагматика*, очертава интердисциплинарната обвързаност на прагматика със семантика, граматика, социолингвистика, психолингвистика и прагмалингвистика.

Изяснени са релевантни прагмалингвистични термини като *изказване*, *речев акт*, *пропозиция*, *пресупозиция*, *импликатура* и др.

В две отделни глави са представени двата дяла на прагмалингвистиката – теория на речевите актове и анализ на конверсацията. Разгледани са релевантни класификации на речевите актове, двата основни типа речеве актове според Дж. Л. Остин – констативни и перформативни, отделните аспекти на речевия акт – илокуция, локуция и перлокуция, схващането на Х. П. Грайс за конверсационните импликатури, чието действие и въздействие е обусловено от определени конверсационни максими, както и други ключови прагмалингвистични проблеми.

Теоретичният материал в двете основни части е представен на високо научно ниво, многоаспектно и задълбочено, като релевантната информация (дефиниции, ключови думи и изрази) е визуално обособена. Следва да се изтъкне това атрактивно поднасяне на теорията, съобразено с рецептивните възможности на целевата аудитория.

От особен интерес и практическа значимост са упражненията с въпроси за проверка на знанията по теоретичните проблеми и практическите задачи, поместени след всяка тема в двете основни части. Тяхната методическа разработка е издържана и съответства на всички изисквания за осмисляне, активно усвояване на теоретичния материал и креативно включване на обучаваните в процеса на обучение. Особено ценно е, че в тези упражнения се предлагат

автентични и актуални текстове от немското публично пространство, а също така е посочена препоръчителна литература, включително интернет-източници, от които студентите могат да черпят информация.

След двете основни части е поместен терминологичен речник (с. 287 – 300), който също можем да определим като много ценен помощник с дефинициите и с превода на български език на ключовите понятия в обсега на двете лингвистични дисциплини.

Богатата библиография към учебника (с. 301 – 319) включва фундаментални източници, заглавия на актуални научни постижения, както и множество електронни източници.

Учебникът на Марийка Димитрова и Нели Пейчева е ценен принос не само за учебния процес, що се отнася до двете лингвистични дисциплини, но така също и за изграждане и развиване на лингвистични и текстови компетенции у студентите за качествена продукция на различни текстови жанрове.

ATTRACTIVE PRESENTATION OF THE THEORY

✉ **Dr. Antoaneta Dimitrova, Assoc. Prof.**

Faculty Of Humanities

University of Shumen

115, Studentska Str.

Shumen, Bulgaria

E-mail: d_antioaneta@yahoo.de